

نقش علم در جامعه هند

اس. ان. تیواری

عضو نایب «مرکز بین‌المللی فیزیک نظری»

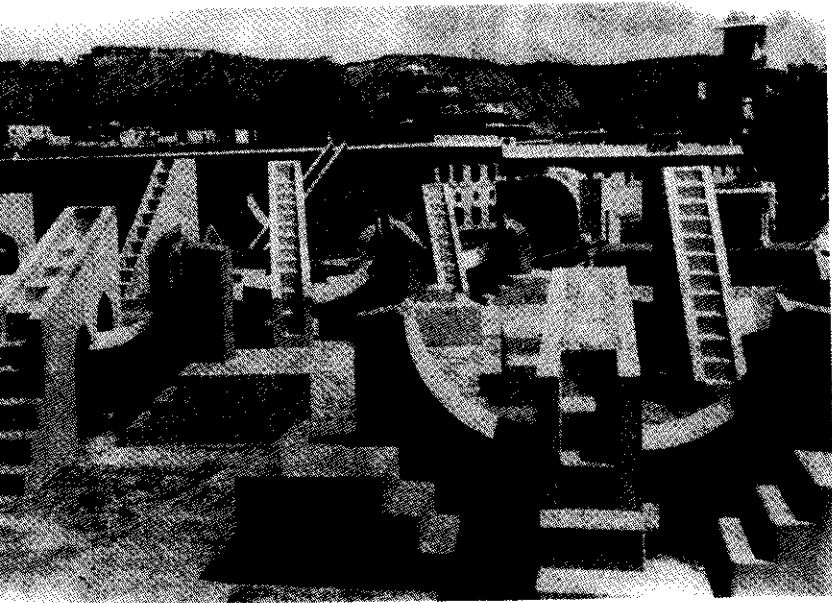
اولین نخست‌وزیر هند، پاندیت جواهر لعل نهرو، سیاست علمی را بر اساس این واقعیت فرمولبندی کرد که مشکلات گرسنگی، فقر و جمعیت ما را تنها می‌توان به وسیله علم حل و فصل کرد. علم نمی‌تواند کماکان محدود و منحصر به برج عاج دانشگاهها و مؤسسات تحقیقی باشد. عالمان باید به نحوی به جامعه آموزش دهند که در تمامی سطوح الزامات‌نگرش و تمایلی علمی برای فهم ماهیت شناخت علمی و روند تجسس موجد این شناخت، وجود داشته باشد.

برتراند راسل به درستی گفته است که «جامعه را می‌توان بنا به درجه تأثیر شناخت علمی و اسلوبهای متکی به آن، بر زندگی روزمره، اقتصاد و سازمانهای سیاسی‌اش، علمی خوانده». جامعه‌هند بر طبق مفهوم فوق تا چه حد علمی است؟ تردیدی نیست که قانون اساسی هند آزادی بیان را به ما اعطا می‌کند، اما مردم هند از کمبود غذا و آب،



آفت‌کشاها و امکانات آبیاری بهتر انقلاب سبز را به ارمغان آورده است. تدبیرهای برنامه‌ریزی برای خانواده در حال نشان دادن نتایج خود هستند.

بعضی وجود دارد مبنی بر اینکه نگرش اخروی در فلسفه هند مانع از رشد روحیه علمی در جامعه می‌شود. اما نظریه‌های علمی و حقایق اخلاقی مکمل یکدیگر هستند. بین فلسفه هند و علم دیگر تضادی وجود ندارد. بگذارید جامعه هند با روح علم بیامیزد. استفاده برنامه‌ریزی شده از علم یقیناً سبب پیشرفت اقتصادی ملت در راه نیل به موفقیت بیشتر خواهد شد.



■ اولین نخست‌وزیر هند، پاندیت جواهر لعل نهرو، سیاست علمی را بر اساس این واقعیت فرمولبندی کرد که مشکلات گرسنگی، فقر و جمعیت ما را تنها می‌توان به وسیله علم حل و فصل کرد.



از بیم بیماری، شکنجه و آدم‌کشی رهایی نیافته‌اند. از دیدی انتقادی، می‌توان گفت که میانگین سعادت در جامعه امروز هند به مراتب کمتر از دوره قبل از ظهور

■ نظریه‌های علمی و حقایق اخلاقی مکمل یکدیگر هستند. بین فلسفه هند و علم دیگر تضادی وجود ندارد.

انقلاب علمی است. اما علم را نمی‌توان در این مورد مقصر دانست. علم وسیله‌ای را فراهم می‌آورد که می‌تواند مورد استفاده یا سوءاستفاده قرار گیرد. علم امتیازات مادی عظیمی را برای ما به ارمغان آورده است، اما عالمان موفق نشده‌اند که شاهد استفاده مناسب از این امتیازات و توزیع عادلانه آنها باشند.

ولی نمی‌توان از این واقعیت چشم پوشید که علم کیفیت زندگی را در جهان و در هند بهبود بخشیده است. اکنون هدف علم عبارت است از داشتن جمعیتی کمتر ولی خشنود، با دستهایی تواناتر و مولدتر و شکمهای کمتری که باید سیر شوند، به نحوی که ملت بتواند به سمت موفقیت اقتصادی پیش برود.

علم بی‌نهایت در رشد صنعتی و کشاورزی سهمیم بوده است، چنانکه امروزه واردات محدود شده‌اند و صادرات رو به افزایش دارند. ملت توانست در خلال بحران اقتصاد جهانی موجودیت خود را حفظ کند به صورتی که اوضاع رو به بهبود می‌رود. علم همواره به نجات ملت شتافته و موجب شکست کشور ما نشده است.

نیم‌هادیها (semiconductors)، ریزتراشه‌ها (microchips) و کامپیوترها بی‌نهایت به صنایع یاری رسانده‌اند. فوق‌هادیها (superconductors) معمول و رایج می‌شوند. حمل و نقل، ارتباطات، کار و مدیریت کارآمد شده است. قابلیت دسترسی به انرژی افزایش یافته است. در کشاورزی، استفاده از کیفیت بهتر بذرها، کودها و